

Nr 342.

Av herrar **von Friesen** och **Lindberg** i Stockholm, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 210, angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter.*

1940 års militära byggnadsutrednings ordförande har — enligt referat i prop. 210/1942 angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter (s. 403) — med anslutning av tvenne ledamöter bl. a. meddelat att »utredningen övervägde ianspråktagande för manskapets behov av de efter nuvarande krav mindre anpassade bostadslägenheterna inom kasernhusen för underofficerare, varigenom tillgången till förläggningslokaler för manskapet kunde väsentligt utvidgas och följaktligen lektions- och dagrum, åtminstone i viss utsträckning, icke längre behöva tagas i anspråk för manskapsförläggning. Härigenom skulle tillgång till undervisningslokaler i viss utsträckning kunna beredas och behovet av nybyggnader i motsvarande omfattning begränsas. I regel skulle dessa underofficerare bli hänvisade att söka sig privata bostäder och bostadstvånget för dem hävas».

I anslutning härtill har 1942 års försvarsberedning bland annat anfört: »I fråga om nya statliga tjänstebostäder ville beredningen som allmänt uttalande framhålla, att anordnandet av dylika bostäder borde äga rum i minsta möjliga utsträckning och att försvarsväsendets befattningshavare borde hänvisas till att söka bostäder i allmänna marknaden. Genom frigörande av vissa inom förefintliga kaserner inrymda tjänstebostäder syntes möjlighet föreligga att utan särskilda nybyggnader kunna i viss omfattning tillgodose manskapets behov av förläggnings-, undervisnings- m. fl. lokaler.»

Föredragande departementschefen anför i ämnet följande (s. 411): »Jag får i detta sammanhang erinra, att försvarsutredningen — bortsett från kostnaden för uppförande av furirbostäder — beräknat, att åtskilliga kostnader bli erforderliga för iståndsättning eller uppförande av tjänstebostäder. Icke minst gäller detta, såsom av det följande närmare framgår, beträffande marinen och flygvapnet. Vid remissbehandlingen av utredningens förslag har generell erinran riktats mot att bostadslägenheter uppföras i mera väsentlig omfattning. Även försvarsberedningen har framhållit såsom önskvärt, att statliga tjänstebostäder anordnas i minsta möjliga utsträckning. För egen del får jag härutinnan erinra, att jag redan tidigare vid flera tillfällen givit uttryck åt uppfattningen att man i görligaste mån bör söka undvika tjänstebostadsformen med dess bostadstvång och betydande statliga underhålls- och administrationskostnader. Enligt min mening bör statens medverkan vid ordnandet av personalens bostadsfråga endast ifrågakomma i de fall, då bostadsfrågan icke på annat sätt kan lösas, exem-

pelvis då man icke kan räkna med att bostadsbehovet kan tillgodoses i allmänna marknaden å förläggningssorten eller då speciella hänsyn, exempelvis avsidet belägen tjänstgöringsort, tala för uppförandet av tjänstebostäder. Jag vill härtill framhålla, att under de senaste åren en sådan form för såsom nödvändig ansedd bostadsbebyggelse eftersträfvats, att befattningshavarna skola antingen kunna förhyra de uppförda lägenheterna utan bostadstvång eller ock få inköpa lägenheterna med äganderätt. Bostadsbebyggelsen har därvid, när så funnits kunna ske, givits karaktären av egnahemsbebyggelse. Så har exempelvis skett vid ordnandet av bostadsfrågan för Västgöta och Skaraborgs flygflottiljer. Bebyggelsens ordnande har skett i egnahemsstyrelsens regi, åt vilken jämväl tills vidare anförtrotts förvaltningen av de färdigställda fastigheterna. De erfarenheter, som vunnits i samband med ifrågavarande bebyggelse, synas giva vid handen, att den inslagna vägen är framkomlig och att det nya systemet, speciellt egnahemsbildning, är att föredraga framför tjänstebostadsbebyggelse. Det är därför min avsikt att föranstalta om en utredning, huruvida icke det av försvarsutredningen beräknade bostadsbehovet skulle kunna i ej oväsentlig utsträckning tillgodoses genom egnahemsbebyggelse. Befinnes så kunna ske torde Kungl. Maj:t äga att av de anslag, som ställas till förfogande för anordnande av tjänstebostäder, disponera medel för anordnande av — förutom tjänstebostäder — jämväl egnahem i den utsträckning, som inom ramen för tillgängliga anslag befinnes lämplig, varefter framdeles beslut torde böra fattas rörande anläggningarnas finansiering över statens utlåningsfonder.»

Vidare anför departementschefen (s. 413): »Huruvida den egnahemsbebyggelse, som enligt vad tidigare anförts kan tänkas böra ifrågasättas, bör utföras i samma ordning eller med anlitande av ett för ändamålet särskilt tillskapat tillfälligt byggnadsorgan — att taga egnahemsstyrelsen i anspråk för denna uppgift synes med hänsyn till verksamhetens omfattning icke möjligt — torde icke i detta sammanhang böra avgöras. Åt denna fråga torde emellertid Kungl. Maj:t böra framdeles ägna uppmärksamhet.»

Av ovanstående synes framgå, att tjänstebostadsfrågans ordnande enligt det skisserade programmet

dels inom en ej alltför avlägsen framtid kan väntas medföra välbehövliga arbetstillfällen,

dels kan leda till ett snabbare frigörande av för militärt bruk redan nu erforderliga lokaler (lektionsrum, förråd, expeditioner o. d), belägna i omedelbar närhet av förläggningssutrymme,

dels kan medföra en sanering av ett ur kostnadssynpunkt mindre fördelaktigt bostadsbestånd utan andra nybyggnader än sådana som uppföras med stöd från det allmänna och viss kapitalinsats från innehavarens sida.

Då det är ett legitimt intresse ur de sistnämndas synpunkt att kostnaderna ej alltför mycket stiga över de nuvarande med tillbörlig hänsyn tagen till de nya bostädernas kvalitet, bör även denna part beredas tillfälle att medverka i en blivande utredning, vilken bör avse utrönande av de ekonomiska betingelserna ur både statens och befattningshavarens synpunkt av ett rea-

liserande av uppslaget. Även om departementschefens ovan refererade yttrande utgör en viss garanti för att nyss anförda synpunkter vinna beaktande, borde riksdagen genom uttalande ytterligare understryka dem och framhålla vikten av skyndsamhet när det gäller ärendets fortsatta handläggning.

Under återopande av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsamt utredning av frågan om militära tjänstestädernas anordnande genom egnahemsbebyggelse i första hand å nya förläggningssorter och där bostadsutrymmen behöva tagas i anspråk för andra militära ändamål.

Stockholm den 29 april 1942.

Bertil von Friesen.

Carl Lindberg
i Stockholm.